Fișă suport privind consolidările aduse legislației achizițiilor publice, a legislației privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii în raport cu promovarea negocierilor colective

România a transpus în 2024 și 2025 în legislația națională Directiva (UE) 2022/2041 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană și a consolidat legislația muncii, legislația achizițiilor publice și legislația privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii în sprijinul susținerii negocierilor colective și a protecției salariului minim, modificând condițiile de achiziție și concesionare astfel încât ofertanții/concesionarii să aibă la nivel de unitate un contract colectiv de muncă încheiat cu o organizație sindicală sau să îi fie aplicabil/să adere la un contract colectiv de muncă sectorial și a instituit sancțiuni consolidate pentru nerespectarea salariilor minime din contractele colective de muncă.

Legea nr. 53/2003 Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, a fost modificată în sensul includerii principiului promovării negocierilor colective în legislația achizițiilor publice și legislația privind concesiunile de lucrări comerciale și concesiunile de servicii (art. 164^1 nou introdus).

Art. 164^1*) În elaborarea documentelor standard, formularelor și modelelor-cadru, ghidurilor, manualelor și a altor instrumente operaționale, Agenția Națională pentru Achiziții Publice va avea în vedere, pentru asigurarea respectării de către operatorii economici a obligațiilor aplicabile în domeniul relațiilor de muncă, atât prin documente de calificare, cât și în executarea contractului și în aplicarea prevederilor art. 51 și 55 din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 38 din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, cu modificările și completările ulterioare, **principiul promovării negocierilor colective** și respectarea de către operatorii economici a prevederilor Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare.

Rol IM/ITM: Promovarea acestei modificări legislative angajatorilor care doresc să devină ofertanți sau concesionari în cadrul procedurilor specifice este una din măsurile vizate de planul de acțiuni de promovare a negocierilor colective.

Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare, a fost completată în sensul introducerii unui nou factor de evaluare pentru criteriul de atribuire cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost, astfel că ofertantul trebuie să aibă la nivel de unitate un contract colectiv de muncă încheiat cu o organizație sindicală sau îi este aplicabil un contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă (art. 187 alin. (5) lit. d)).

Art. 187 (1) Fără a aduce atingere dispozițiilor legale sau administrative privind prețul anumitor produse ori remunerarea anumitor servicii, autoritatea contractantă atribuie

contractul de achiziție publică/acordul-cadru ofertantului care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

(2) În sensul dispozițiilor alin. (1), autoritatea contractantă stabilește oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic pe baza criteriului de atribuire și a factorilor de evaluare prevăzuți în documentele achiziției.

(3) Pentru determinarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic în conformitate cu dispozițiile alin. (2), autoritatea contractantă are dreptul de a aplica unul dintre următoarele criterii de atribuire:

a) cel mai bun raport calitate-preț;

b) cel mai bun raport calitate-cost;

c) costul cel mai scăzut;

d) prețul cel mai scăzut.

(3^1) Autoritatea contractantă poate utiliza criteriul prețul cel mai scăzut numai în situația în care achiziționează produse, servicii sau lucrări a căror valoare estimată a contractului nu depășește pragurile prevăzute la art. 7 alin. (1), precum și în situația aplicării procedurii de negociere fără publicare prealabilă a unui anunț de participare prevăzute la art. 104 alin. (1) lit. b).

(4) În sensul alin. (3) lit. a) și b), cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost se determină pe baza unor factori de evaluare care includ aspecte calitative, de mediu și/sau sociale în legătură cu obiectul contractului de achiziție publică/acordului-cadru.

(4^1) Pentru atribuirea contractelor de achiziție publică al căror obiect are impact asupra mediului pe durata întregului ciclu de viață, autoritatea contractantă va include în cadrul criteriului de atribuire prevăzut la alin. (3) lit. a) și b) factori de evaluare privind protecția mediului.

(5) Factorii de evaluare prevăzuți la alin. (4) pot viza, printre altele:

a) calitatea, inclusiv avantajele tehnice, caracteristicile estetice și funcționale, accesibilitatea, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovatoare și comercializarea și condițiile acesteia;

b) organizarea, calificarea și experiența personalului desemnat pentru executarea contractului, în cazul în care calitatea personalului desemnat poate să aibă un impact semnificativ asupra nivelului calitativ de executare a contractului;

c) serviciile postvânzare, asistența tehnică și condițiile de livrare, cum ar fi data livrării, procesul de livrare și termenul de livrare sau de finalizare;

d) **ofertantul are la nivel de unitate contract colectiv de muncă încheiat cu o organizație sindicală sau îi este aplicabil un contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă.**

(6) În sensul alin. (3) lit. a), criteriul de atribuire cel mai bun raport calitate-preț include de regulă un element de preț sau de cost; în situația în care autoritatea contractantă inițiază o procedură de atribuire cu buget fix, în care elementul de preț sau de cost este un preț sau

cost fix, factorii de evaluare se referă numai la aspecte calitative ale produselor, serviciilor sau lucrărilor care fac obiectul achiziției.

(7) În sensul alin. (3) lit. c), costul cel mai scăzut se determină pe considerente de rentabilitate, utilizând factori precum calcularea costurilor pe ciclul de viață.

(8) Cu excepția aplicării procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare prevăzută la art. 104 alin. (1) lit. b), autoritatea contractantă nu va utiliza costul cel mai scăzut/prețul cel mai scăzut drept criteriu de atribuire în cazul:

a) categoriilor de contracte de achiziție publică/acorduri-cadru de lucrări sau de servicii care au ca obiect servicii intelectuale;

b) contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru de proiectare și execuție sau de servicii care sunt aferente proiectelor de infrastructură de transport transeuropene, așa cum sunt definite în prezenta lege, și drumuri județene;

c) anumitor categorii de contracte de achiziție publică/acorduri-cadru de produse care au impact asupra mediului pe durata întregului ciclu de viață.

(9) Categoriile de contracte de achiziție publică/acorduri-cadru prevăzute la alin. (8), precum și ponderea maximă pe care elementul preț sau cost o poate avea în cadrul criteriului de atribuire a acestor contracte se stabilesc prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(9^1) Categoriile de contracte de achiziție publică/acorduri-cadru prevăzute la alin. (8) lit. c) se stabilesc prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(10) În cazul în care două sau mai multe oferte sunt echivalente, autoritățile contractante pot aplica un criteriu suplimentar, de exemplu: combaterea șomajului, ce se va menționa explicit în anunțul de participare.

Rol IM/ITM: Promovarea acestei modificări legislative angajatorilor care doresc să devină ofertanți în cadrul procedurilor specifice de achiziții publice este deosebit de importantă, acoperirea de un contract colectiv de muncă la nivel de unitate semnat cu o organizație sindicală sau de sector de negociere colectivă fiind unul din factorii de evaluare pentru criteriul de atribuire cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost. Acoperirea de un contract colectiv de muncă la nivel sectorial, în cazul în care acesta există, poate fi realizată și prin aderarea voluntară a angajatorilor la contract, în condițiile art. 99 alin. (3) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare.

<u>Atenție:</u> În lipsa unui contract colectiv de muncă sectorial aplicabil ofertantului, existența unui contract colectiv de muncă la nivel de unitate semnat cu reprezentanții angajaților/lucrătorilor nu va fi considerat ca și criteriu îndeplinit de către autoritatea contractantă.

Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, cu modificările și completările ulterioare, a fost completată în sensul introducerii unui nou criteriu obiectiv de stabilire a ofertei cele mai avantajoase din punct de vedere economic, criteriu care prevede acoperirea concesionarului de un contract colectiv de muncă la nivel de unitate încheiat cu o organizație sindicală sau de un contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă (art. 86 alin. (2) lit. j)).

Art. 86 (1) Contractele de concesiune se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, stabilită în baza unor criterii obiective care garantează evaluarea ofertelor în condiții de concurență reală.

(2) În sensul alin. (1), criteriile obiective trebuie să aibă legătură directă cu obiectul concesiunii de lucrări sau al concesiunii de servicii, nu conferă autorității/entității contractante o libertate de alegere nelimitată și se pot referi la oricare dintre următoarele:

a) gradul de preluare a unor riscuri de către concesionar;

b) nivelul plăților actualizate efectuate de către entitatea contractantă;

c) nivelul tarifelor de utilizare;

d) modalitatea de execuție a lucrărilor/prestare a serviciilor bazată pe indicatori de performanță de ordin calitativ, tehnic, funcțional, financiar etc.;

e) modul de asigurare a protecției mediului;

f) modul de rezolvare a unor probleme sociale;

g) nivelul redevenței;

h) durata concesiunii;

i) inovarea;

j) concesionarul are la nivel de unitate contract colectiv de muncă încheiat cu o organizație sindicală sau îi este aplicabil un contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă.

(3) Autoritatea/entitatea contractantă poate utiliza criteriile prevăzute la alin. (2) și în mod combinat, în funcție de obiectul concesiunii și în măsura în care respectivele criterii sunt compatibile.

(4) Criteriile de atribuire sunt enumerate în cuprinsul documentelor prevăzute la art. 71 alin. (2) lit. b), în ordinea descrescătoare a importanței lor, fiind însoțite de cerințe care să permită verificarea efectivă a informațiilor furnizate de ofertanți.

Rol IM/ITM: Promovarea acestei modificări legislative angajatorilor care doresc să devină concesionari în cadrul procedurilor specifice de atribuire a contractele de concesiune este deosebit de importantă, acoperirea de un contract colectiv de muncă la nivel de unitate semnat cu o organizație sindicală sau de sector de negociere colectivă fiind unul criteriile obiective care garantează evaluarea ofertelor în condiții de concurență reală pentru stabilirea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Acoperirea de un contract colectiv de muncă la nivel sectorial, în cazul în care acesta există, poate fi realizată și prin aderarea voluntară a angajatorilor la contract, în condițiile art. 99 alin. (3) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare.

Atenție: În lipsa unui contract colectiv de muncă la nivel de sector de negociere colectivă aplicabil concesionarului, existența unui contract colectiv de muncă la nivel de unitate semnat cu reprezentanții angajaților/lucrătorilor nu va fi considerat ca și criteriu îndeplinit de autoritatea/entitatea contractantă.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, a fost completată în sensul includerii unui nou criteriu de atribuire a contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică.

Art. 318 (1) Criteriile de atribuire a contractului de concesiune de bunuri proprietate publică sunt următoarele:

a) cel mai mare nivel al redevenței;

b) capacitatea economico-financiară a ofertanților;

c) protecția mediului înconjurător;

d) condiții specifice impuse de natura bunului concesionat;

e) respectarea obligațiilor aplicabile în domeniile mediului, social și al relațiilor de muncă, stabilite prin legislația adoptată la nivelul Uniunii Europene, prin legislația națională, **prin contractele colective** sau prin tratatele, convențiile și acordurile internaționale în aceste domenii.

(2) Ponderea fiecărui criteriu se stabilește în documentația de atribuire și trebuie să fie proporțională cu importanța acestuia apreciată din punctul de vedere al asigurării unei utilizări/exploatări raționale și eficiente economic a bunului concesionat. Ponderea fiecăruia dintre criteriile prevăzute la alin. (1) este de până la 40%, iar suma acestora nu trebuie să depășească 100%.

(3) Concedentul trebuie să țină seama de toate criteriile prevăzute în documentația de atribuire, potrivit ponderilor prevăzute la alin. (2).

Rol IM/ITM: Promovarea acestei modificări legislative este deosebit de importantă, respectarea clauzelor contractelor colective de muncă fiind unul dintre criteriile de atribuie a contractului de concesiune de bunuri proprietate publică.

Legea nr. 283/2024 privind modificarea și completarea unor acte normative, pentru stabilirea salariilor minime adecvate consolidează obligațiile operatorilor economici care participă la proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de atribuire a unor concesiuni, astfel:

ART. XI

(1) Aplicarea întocmai a cerințelor legale vizând stabilirea, recunoașterea și acordarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată și a salariilor minime stabilite prin **contracte colective de muncă** este obligatorie pentru toți operatorii economici care participă la proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de atribuire a unor concesiuni.

(2) Evaluarea de către autoritățile publice care organizează proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de atribuire a unor concesiuni, a gradului de îndeplinire a cerințelor care vizează salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată și salariile minime stabilite prin **contracte colective de muncă** de către operatorii economici participanți are la bază standardele definite de Organizația Internațională a Muncii, și anume:

a) Declarația tripartită privind principiile referitoare la politica socială a întreprinderilor multinaționale (2011);

b) Declarația privind principiile și drepturile fundamentale ale salariaților (1998).

(3) Autoritatea contractantă exclude din procedura de atribuire a contractului de achiziție publică/acordului-cadru/de concesiune orice operator economic care a fost condamnat prin hotărâre judecătorească penală definitivă la o pedeapsă în ultimii 2 ani anteriori depunerii ofertei, pentru încălcarea legislației în materia stabilirii și plății salariilor minime către lucrătorii lor.

(4) În cazul în care un operator economic este condamnat prin hotărâre judecătorească penală definitivă pentru fapta prevăzută la alin. (3) pe durata existenței contractului de achiziție publică/concesiune, autoritatea contractantă are dreptul de a rezilia contractul pe acest motiv.

(5) Autoritățile organizatoare ale procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice, precum și de atribuire a concesiunilor includ în contractele de achiziție publică, respectiv contractele de concesiune clauze privind obligația operatorilor economici de a garanta lucrătorilor plata salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată și a salariilor minime stabilite prin contracte colective de muncă, după caz. Aceleași obligații sunt aplicabile și subcontractanților operatorilor economici participanți la proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de atribuire a unor concesiuni.

(6) Introducerea clauzelor prevăzute la alin. (5) în contractele de achiziție publică și de concesiune asigură conformitatea legislației naționale cu dreptul Uniunii Europene, astfel cum este prevăzut la art. 70 din Directiva 2014/24/UE din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 94 din 28 martie 2014, și la art. 78 din Directiva 2014/25/UE din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 94 din 28 martie 2014.

(7) Încălcarea de către operatorul economic a clauzelor prevăzute la alin. (5) se sancționează cu excluderea acestuia de la participarea la aceste proceduri pe o perioadă de 2 ani sau, după caz, un an de la reintrarea în legalitate, confirmată de către inspectoratul teritorial de muncă competent printr-un raport adus la cunoștința publică.

Rol IM/ITM: Promovarea acestei modificări legislative este deosebit de importantă, acordarea salariilor minime negociate prin contractele colective de muncă fiind obligatorie pentru toți operatorii economici care participă la proceduri de atribuire a contractelor de achiziții publice sau de atribuire a unor concesiuni.